

Konu 25. KİMYASAL ve BİYOLOJİK SİLAHLAR

- Kimyasal ve biyolojik silahlar (canlıları yokedici silahlar diye de bilinirler) geçmişte ve günümüzde insan oğlunu en fazla korkutan ve toplumda paniğe yol açan maddelerdir.
- Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'nda, çeşitli ülkeler arasındaki savaşlarda ve bazı ülkelerde etnik-azınlık gruplara karşı kullanılan bu maddeler, terörist gruplar, yeraltı örgütleri ve gizli servis elemanları tarafındanda da bireysel ve kitle imha silahı olarak kullanılmışlardır.
- Teknolojinin gelişmesine paralel bir şekilde batı medeniyetinden çıkan kitle imha silahlarıyla ilgili teknik bilgi tüm dünyaya (terörist gruplar da dahil) yayılmış, iletişim araçları ile kolayca haberleşme ve bilgi alış-verişi sağlanmış, özellikle biyolojik silahların çok kolay üretilmesi, elde edilmesi ve kullanılmasıyla da milyonlarca askerin yapabileceği etkiyi birkaç kişi yapabilir hale gelmiştir.

25.1. Kimyasal Silahlar (Kimyasal harp maddeleri, KHM)

Kullanıldıkları yer veya alanlarda ayırım göstermeksizin tüm canlıları (insanlar, hayvanlar, bitkiler gibi) etkilerler; toplu halde ölümlere ve diğer etkilere (göz yaşarması, duyarların bozulması ve böylece toplum hareketlerinin kontrolü, deri ve mukozalarda hasar gibi) yol açabilirler.

Tarihçe

- Kimyasal silahların savaş aracı olarak kullanılmaları eski çağlara kadar uzanır.
- 1925 yılında 42 ülke imzaladıkları Cenevre Protokolü (17.06.1925 tarihli) ile, biyolojik silahlar yanında, kimyasal silahların kullanılmasını da yasaklamışlardır. Ama, buna rağmen, yirminci yüzyılda çeşitli ülkeler tarafından üretilmeleri ve kullanılmaları son derece yaygınlaşmıştır; bu yüzyılda 15'den fazla savaşta kitle imha silahı olarak kullanılmışlardır.
- ABD Vietnam'da organik fosforlu (OF) bileşikleri kullanmıştır.

- ABD'nin elindeki OF madde stoğunun dünya nüfusunun birçok katını öldürmeye yeterli olduğu, Rusya'nın elinde de 270.000-360.000 ton kimyasal silah (fosgen, hardal, HCN, OF bileşikler) stoğu bulunduğu sanılmaktadır.
- Başta ABD, Rusya, Fransa, Libya, Irak, Suriye, İran olmak üzere, >20 ülkenin fazla miktarda kimyasal silah üretim programı vardır.
- Kimyasal Silahlar Sözleşmesi yaklaşık 25 yıllık bir çalışma sonucunda Kasım-1992'de Birleşmiş Milletler genel kurulunda kabul edilmiş ve 03.01.1993'de Paris'te imzaya açılmıştır. Sözleşme gereğince taraf ülkelerdeki tüm kimyasal silahlar ve üretim tesisleri 10 yıl içinde ortadan kaldırılacaktır.
 - Türkiye sözleşmeyi ilk imzalayan ülkeler arasında yer almış ve TBMM 03.05.1997'de bu sözleşmeyi onaylamıştır. Bugüne kadar 140 devlet sözleşmeyi imzalamıştır.
- Bu maddelerin en yoğun kullanılmaları Birinci Dünya Savaşı esnasında olmuştur.
 - 1915-1918 yılları arasında 113.550 ton kimyasal savaş maddesinin (bunun %70'inin hardal gazı oluşturur) kullanılmıştır.
 - Bundan 1.3 milyon kişinin etkilenmiş ve 91 bin kişi ölmüştür.
- İlk kullanılan maddeler irkiltici gazlardır; Birinci Dünya Savaşı esnasında 1914 yılında Fransızlar Almanlara karşı bu gazları kullanmışlardır.
- Almanlar 1915'de Belçika Ypres'de Fransızlara karşı klor gazını kullanmışlardır.
 - Klor gazı 6000 dolayında büyük çelik silindirden salıverilmiştir.
 - Yoğun yeşilimsi-sarı bulut halindeki klor gazı 5000 askerde ölüme, 10.000 askerde de yaralanmaya sebep olmuştur.
- Fransızlar 1916 yılında, mermi şeklinde hazırlayarak, önce hidrojen siyanür (AC), sonra da siyanöjen klorür (CK) ve siyanöjen bromürü kullanmışlardır.

- HD ilk kez 12.07.1917'de Belçika Ypres'de Almanlar tarafından İngiliz askerlerine karşı kullanılmıştır; bu kullanımdan, 1859'u ölümle sonuçlanan, 125.000 asker etkilenmiştir.
- Almanlar 22.12.1915'de Belçika Ypres'de fosgeni kullanmışlardır; bundan 116'sında ölümle sonuçlanan 1069 kişi etkilenmiştir. Birinci Dünya Savaşı esnasında arsenikli bileşikler ve kloropikrin de kullanılmıştır.
- İtalyanlar 1935-1937 yılları arasında Habeşistan askerleri ve kabilelerine karşı göz yaşartıcılar, solunum yollarını irkiltten maddeleri ve kükürtlü hardal gazını kullanmışlar ve 5000 ölüm olmuştur.
- Çin'de 1937-1945 yılları arasında Japonlar Mançuryalı esirlere karşı lewisit, fosgen ve hardal gazı ile birçok kez saldırılarda bulunmuştur.
- Almanlar 1939-1941 yılları arasında çeşitli toplama kamplarında CO ve HCN ile binlerce esiri öldürmüştür.
- İkinci Dünya Savaşında KHM'i kullanılmamıştır.
- Mısır 1963-1967 yılları arasında Yemen'deki iç savaşlar sırasında hardal gazı, fosgen ve göz yaşartıcı maddeleri kullanmış ve 1400 kişinin ölümüne sebep olmuştur.
- Amerika-Vietnam savaşı sırasında ABD yabancı-ot ilacı (2,4-D ve 2,4,5-T) ve kargaşa bastırma ilaçlarını kullanmıştır.
- İran-Irak arasında 1983-1988 yıllarında yapılan savaşlar sırasında Iraklı askerler tarafından HD ve muhtemelen de tabun İranlı sivil halka karşı kullanılmıştır.

- Irak 17.03.1988'de kendi halkına karşı (Halepçe'deki kürt azınlık) sinir zehiri kullanmıştır; bu uygulama 5000 dolayında kişinin ölmesine ve binlerce kişinin de yaralanmasına sebep olmuştur.
- Amerika'da Halkın Tapınağı adlı örgütün lideri Jim Jones'in emri ile tarikatın tüm üyelerine meyve sularına katılarak içirilen siyanür 900 kişinin topluca ölmesine yol açmıştır.
- Mart-1995'de Japonya'da Yüce Gerçek Tarikatı mensubu bir teröristin Tokyo metrosuna sarin saldırısı sonucu 5500 kişi zehirlenmiş ve bunların 12'si ölmüştür.

Taşıması gereken özellikler

Kimyasal silahlar aşağıdaki özellikleri taşımalıdır.

- Renksiz, kokusuz ve havadan ağır.
- Etkin.
- Fiziksel ve kimyasal şartlara ve etkenlere dayanıklı olmalı.
- Işık, ısı ve havada dayanıklı olmalı.
- Mermi veya bomba ile atıldığında özelliklerini kaybetmemeli.
- Varlığı belirleyiciler ile kolayca tespit edilmemeli ve maske ile kolay tutulmamalı.
- Üretilmesi, depolanması, taşınması, kullanılması kolay olmalı.

Kullanılma metotları

Kimyasal silahlar aşağıdaki silah veya araçlarla atılırlar.

- Kara mayınları,
- Avcı bombardıman uçakları,
- Gdümlü füzeler,
- Roket atarlar,
- Tüfek bombaları,
- Havanlar,

- Obüsler,
- Püskürtücüler gibi.

Meteorolojik olayların KHM'ni etkilemesi

- Kimyasal silahların etkisi havanın sıcaklığı, rüzgar durumu, yağış, nem gibi meteorolojik olaylara ve arazinin yapısına göre önemli şekilde değişebilir.
- Örg yüksek sıcak, GB ve HD'nin, yüksek rutubet HD'nin etkisini artırır, GB'ninkini değiştirmez.

Vücuda giriş yolları

Kimyasal silahlar;

- Vücuda deri ve mukozalar (göz, sindirim, solunum gibi) yoluyla girerler.
- Aerosol, buhar, gaz halinde maruz kalındığında $<5 \mu\text{m}$ parçacıklar solunum yollarından kolayca emilirler.
- Kimyasal silahlar deriden genellikle kolay emilirler.
- Günlük giysiler çok az koruma sağlar.

Korunma

Bu maddelere karşı normal olarak NBC koruyucu elbise, eldiven, maske ve çizmeleri koruma sağlar.